

Indien er oppositie is geweest, zal deze hebben betroffen het louter lovende karakter van dit opschrift en de duidelijke herinnering aan de „dies ater”, de zwarte dag, op de avond waarvan deze woorden werden neergeschreven: 13 mei 1619, de dag van de executie.

In de spreuk SERA PARSIMONIA IN FUNDO zou dan, op meer subtiële wijze, de herinnering aan deze dag tòch zijn bewaard. Indien hier een schaakspel heeft plaatsgevonden, vertegenwoordigt de spreuk een fraaie zet na een gedwongen offer.

Opvallend is, dat tot tweemaal toe een uitleg is gegeven van wat het beeld voorstelt.

In de notulen van de commissie voor de Raadhuisbouw vinden we op 8 november 1917, p. 162, aangetekend dat de beeldhouwer Charles van Wijk, zwager van mr. Zimmerman, is overleden ⁶⁾, en dat er een ontwerp is in gips op 1/5 van de grootte ⁷⁾. Mr. Zimmerman liet zich, daar het ging om een voorstel tot aankoop van het model, door de architect professor Evers vervangen. Professor Evers nu zei, dat het ontwerp voorstelde, hoe Van Oldenbarnevelt zich verheft om in de vergadering der Staten het woord te nemen – „gedachte, waarop de opvolger Odé verder moet”.

Verder horen we van mr. Zimmerman zelf, bij de onthulling: „Ge ziet hier den landsadvocaat op gevorderden leeftijd, leunend op een stok, waarvan Vondel heeft gedicht:

„O stok en stut, die, geen verrader
Maar 's vrijdoms stut en Hollands Vader
Gestut hebt, op dat wreed schavot,
Toen hij voor 't bloedig zwaard moest knielen.
Hoe dikwijls strektet gij, in 't stappen
Naar 't hof der Staten, stadig aan,
Hem voor een derden voet, in 't gaan
En klimmen, op de hoge trappen;
Als hij belast van ouderdom,
Papier en schriften, overleende,
En onder 't lastig landspak steende”.

Ook hier voel ik een compromis, zo U wilt een schaakzet.

Het Stokske is bepaald onvolledig geciteerd. Na „knielen” bijv. ontbreekt: